

Kolkování bankovek.

K tomu, aby se zamezilo dalšímu znehodnocování peněz (inflace) a aby se měna našeho státu odloučila od starého Rakouska určil tehdejší ministr financí Rašín, že všechny bankovky od výše 10 K výše byly označeny jako československé a sice se to dělo nalepením 1 zvláštního kolku s čs. lvem. Všechny bankovky v určený den musely cestou obecních úřadů být státnímu úřadu odevzdány.

Půlka této hodnoty dostali lidé okamžitě v okolkovaných bankovkách zpět, druhou teprve po zjištění, zda majitel nebyl povinován k platbě majetkové dávky.

V tomto případě příjmula osoba zadržanou propočítanou sumu.

Od tohoto dne se hovoří o české koruně (Kč).

Ministr Rašín dosáhl touto dispozicí skutečně, že se hodnota naší Kč zlepšila.

Drahota poklesla, ale způsob provedení měl za následek mnoho neuhů.

Véto době i obyčejný člověk měl velké sumy papírových peněz, protože mzdy po roce 1918 rychle stouply.

Neokolkované bankovky byly po této době bezcenné.

Zde ale nyní špinavé obchody nastaly, kdy se dalo vydělat mnoho peněz.

Neokolkované bankovky byly obchodníky potají za částečnou hodnotu zkupovány a opatřovány falešnými kolky.

Rovněž tak se dělo s vysokými sumami ze zahraničí, obzvláště z Němeco - Rakouska, kde koruna ještě platila 1:10, dokonce a n o 1:100 své hodnoty.

K nám pašované se dovážely a falešně kolkovaly.

Občas docházelo ke ztratám kolku z bankovky. Úřady stále vyhledávaly podvodníky a občas některého zadržely.

Smrt jednoho místního obyvatele, který skončil v České Lípě během vyšetřovací vazby sebevraždou byla dávana do spojitosti s kolkováním bankovek

Mnoho nouze a bídy způsobil stát neuznáním válečné půjčky.

Během čtyřleté války starý stát získával prostředky vícerymi válečnými půjčkami.

Jelikož válečné úspěchy byly skoro vždy na straně středních mocností, byly válečné obligace též velmi výhodnými investicemi peněz (na reklamě státem dokonce trochu nátlaku nechybělo).

Kdo z roty chtěl poskytnout válečnou půjčku, dostal zvláštní dovolenou " denní rozkaz ".

Tak mnoho vyměnilo celé své úspory do válečné půjčky.

Ano banky ochotně rády půjčovaly na každý majetek peníze se záznamem půjčky. Jelikož úrok v bance byl nižší tak to znamenalo vždy ještě určitý zisk.

Snížení úřednictva.

Stát jako největší zaměstnavatel najednou odmítal přijímat Němce do služeb i když Rakousko v těchto vztazích bylo úplně neutrální.

Před válkou jsme se mohli s Němci i Čechy setkat u dráhy, pošty, u finanční stráže a pod.

Ano, dosti byl u všech úřadů bezpočet zaměstnanců v nejlepších letech předčasně penzionován a kde to šlo též prostě propuštěn.

Tímto se přirozeně situace na trhu práce pro nás Němce stala minimálně zlou.

V Horních Habarticích byly po válce následně osoby, které dosud byly u dráhy ve službě "odstaveny". (odborný výraz pro předčasně penzionované, příp. propuštěné)

Wilhelm Riedel z č.p. 202	Albin Gärtner z č.p.	182
Emil Püttner	Franz Parsch "	37
Franz Knechtel " 19	August Tampe "	5
Franz Rösler " 7	Heinrich Türke "	89
Johann Fürtig " 67	August Starch "	156
Anton Parsch " 162	Ernst Prosche "	204
Franz Philipp " 107	Josef Fürtig "	108
Franz Grosser " 167	Josef Gautsch "	158
August Hofmann " 111	Johann Scheifmann "	135
Josef Knechtel " 60	Albert Schiffner "	187

Někteří z nich sami požádali o odchod do penze, ale i toto se nedělo dobrovolně.

Byla prostě požadována od těchto lidí česká jazyková zkouška. Jelikž mnoho starých lidí nedoufalo v úspěch, šli tito raději do důchodu.

Tímto způsobem byla německá jazyková oblast stále více Čechy prosycená a tím uvolněná místa veskrze obsazovaná Čechy.

Penzionováním tolika práce schopných lidí vznikaly přirozeně státu velké výdaje.

Mnozí z takto předčasně přesazených do klidu na druhou stranu neviděli v těchto opatřeních neštěstí.

Zvláště když k tomu měli malé hospodářství, jemuž se mohli nyní zcela věnovat.

Větší počet naproti tomu toto tvrdě zasáhlo.

Nasazením v mnoha místech českých úředníků v německém okolí vzniklo mnoho českých škol, z velké části velmi hezké novostavby.

Často byly české menšinové školy navštěvovány německými dětmi. Též i z Horních Habartic šlo několik žáků do Benešova.

Otázka školství zavdala v té době ve veřejnosti příležitost k hádkám a sporům.

V roce 1920 dosáhl tento pohyb svůj vrchol.

Následující ceny některého spotřebitelského zboží:

1 litr mléka 3 krejcarey, kdysi 6 až 8 hal.,
1 kg másla 30 až 40 krejcarů, když toto bylo levnější již
v roce 1918 v podlouném obchodě,
1 kg hovězího 26 až 30 krejc., 1 kg , 1 kg pšenice 4 až 6
krejc. a úředně 1,90 krejc., 1 kg žita 4 až 6 krejc.,
1 kg mouky 12 až 15 krejc., 1 kg voňného chleba 12 až
14 K, 100 kg sena 120 - 140 K, kdysi 4 - 6 krejc.,
tkaničky 1 ks 3 krejc., kdysi 3 hal., 1 žebro čokolády
8 krejc, 1 krabička zápalek 24 hal., kdysi 4 hal.,
1 pár ponožek 10 až 40 krejc., kdysi 50 až 70 hal.,
1 pár punčoch 36 - 70 krejc., kdysi 120 až 150 hal.,
pánský plstěný klobouk až 200 krejc., kdysi 4 až 6 krejc.,
1 košile 60 - 70 krejc., kdysi 2 až 8 krejc., 1 pár bot
200 až 300 krejc., kdysi 10 až 20 krejc., 1 pánský oblek
již 1 600 krejc, v roce 1913 30 až 50 krejc.
1 litr piva 2,4 krejc, dříve 32 hal., 100 kg hnědého uhlí
37 krejc., předtím 30 až 40 hal., 1 kus psacího pera
25 - 40 hal., dříve 2 hal., poštovní poplatek za 1 pohled-
nici 40 hal., dříve 5 hal., 1 dopis 60 hal., dříve 10 hal.

Zdražení se projevilo i na nákladech obce Horních Habartic.
Následující seznam nám o tom poskytuje obraz:

Rok	Příjmy	Výdaje	Poznámka
1915	7 258,62 K	6 533,89 K	po přepočtení
1916	1 932,-- K	4 144,-- K	35 % Ulagen
	20 845,16 K	19 707,97 K	
1917	18 349,77 K	17 635,35 K	

1919 Spolek německá venkovská mládež a 2 hudební kapely.

1919 dne 31. května projekt výstavby nové likérky
v č. 6 (dř. č. 17), Fritz Hegenbart.

Dne 17. listopadu 1919 provedena kolaudace výroby liho-
vin a limonád Fritze Hegenbarta v č. 6.

Výroba studenou cestou mícháním rektifikovaným zdaně-
ným lihem, ceukrem, vodou a aromatizováním z rostlinných
výtažků, koření, bylin, ovocných šťáv, étorických ořejů
vyrábět.

Výroba a distribuce bude prováděna vlastními silami.

21. listopadu 1919 udělení povolení F. Hegenbartovi z č. 6
k výrobě alkoholu z prostých ovocných šťáv a extraktů pro
teplé nápoje.

Musí používat jen elektrické osvětlení. Ve skladě musí
mít jen 1 sud s obsahem 2 hektolitrů lihu, s tím společ-
ně i bezaalkoholické šťávy a extrakty.

Vaření sirupu však musí provádět ve vedlejší místnosti.

1919 v naší vsi dělnický tělovýchovný sportovní spolek
a dělnický pěvecký spolek.

1919 na válečné útrapy zemřel Albin Saase z č. 2 a Wenzel
Rehnelt z č. 186.

Značný pokles porodnosti z válečných let způsobil přirozeně rozpuštění mnoha škol, popřípadě tříd jejich počty žáků klesly pod určitou míru.

(v roce 1928 na německé straně 293 škol s 2 910 třídami)

Z německé strany nyní často byly vyzdvihovány výčitky, že se při rozpouštění tříd nepostupuje spravedlivě. Po léta se vláčel tento spor novinami a shromážděními a až teprve po roce 1930 se v tomto směru situace poněkud uklidnila.

Válkou došlo též částečně k převrstvení majetkových poměrů. Zchudli boháči a k rychlém bohatství se dostavivší se chudí, ve své existenci ohrožena aristokracie děkuje za svůj osud dopadu války.

Bezpočet nových pracháčů, kteří své bohatství až příliš často nesvědomitými šmelinářskými obchody a jiným nečistým jednáním ukořistili, svou nadutostí a bezohledností se takto představoval.

Staré bohatství zpravidla bylo odsunuté do stínu a jistě toto nemůže být připsáno na dobré stránky války.

Poměry vůbec podporovaly leckteré nešlechtné pudy, především plýtvání a požitkářství.

Neustále poklesem meny v letech 1917 - 1919 poučením inflací sousedního Německa sejevilo lidem šetření jako úplně nesmyslné.

V letech 1919 - 1920 byla váženými lidmi koupě věcí, které pro ně byly vlastně bezcenné.

Dělo se tak z toho důvodu, aby nepřišli o peníze.

Jindy šetrní zemědělci kupovali klavíry třebaže v rodině nikdo neuměl hrát. Dále to byly dalekohledy, hodiny, klenoty a pod.

Mohlo se hovořit o skutečně kupní vzteklině.

Obchod kvetl a nikdo netušil, že během deseti let by se vše mělo obrátit v opak.

Většina peněz byla ale vydávána za zábavu, inzeráty v různých časopisech se pročitaly v době masopustu v roce 1920 a podle toho se mohlo domnívat, že lidé již vůbec nemají žádné starosti.

Tanec a kino byly největší zábavou. Plesy a taneční zábavy nebyly jen o sobotách a nedělích, ale téměř denně (viz Děčín, Podmokly).

Tohoto přehánění jsme se ale již nemohli zbavit.

Rozšířilo se to i na vesnicích - taneční parkety.

Před válkou by se toto netrpělo.

Znehodnocení peněz.

Přitom ale stoupla drahota po převratu ve skocích, jenže nyní na tom svůj podíl měly i stoupající mzdy.

Ím to celé směřovalo ke znehodnocení peněz.

Ukázka posledních Rak. - Uherských bankovek ze sbírky O. PL.

Dole druhá strana s ukázkou okolkování.

Poslední Rak. - Uherské bankovky ze sbírky O. PL.

Volby v roce 1919

V tomto roce se konaly první volby obecního zastupitelstva do národního shromáždění. Nyní dostali i ženy volební právo. Je povinností se voleb zúčastnit. Volby probíhaly všude klidně, vytvářely ale úplně nové poměry. Majetek již nehraje roli, předprávo (Virilstimmen) již není více.

Obecní volby v H. Habartících 15. června 1919. Odevzdáno bylo 475 hlasů, z toho 4 neplatné, 267 pro sociální demokraty, 204 pro zemědělce a byly tudíž platné.

Starosta	Franz Fürtig	č.p.	3	soc. dem.
Zástupce	Franz Patzner	"	105	"
Radní	I. Franz Jahnel	"	42	zeměděl.
	II. Anton Neumann	"	171	soc. dem.
	III. Franz Kromer	"	204	zeměděl.
	Anton Starch	"	106	soc. dem.
	Wilhelm Riedel	"	202	"
	August Ritschel	"	4	"
	Josef Bude	"	201	"
	Franz Schimmel	"	98	"
	Franz Gautsch st.	"	9	zeměděl.
	Heinrich Franz	"	166	soc. dem.
	Karl Pettersch	"	35	zeměděl.
	Josef Tröschel	"	77	"
	Franz Kusebauch	"	30	"
náhradníci	Franz Hauptmann	"	174	"
	Emil Korn	"	147	soc. dem.

Skoro ve všech obcích vstoupily jiné osobnosti do obecních zastupitelství, protože obyvatelstvo neúspěšným stavem v zásobování potravin a dodávek v posledních letech bylo proti obecní správě leckde více méně vyhraněno. Z části právem a z části neprávem.

Horní Habartice nyní vyměnily tudíž dlouholetého obecního starostu Franze Gautsche st. z č.p. 9, který od roku 1884 měl vedení obce nepřetržitě v rukou, což bylo uznání hodným výkonem. Úřad předsedy se před převratem považoval jako čestný.

Mizivá odměna nemohla býti považována za plat.

Jeho nepřátelé vypravují, že byl ve vsi za jeho vlády jako absolutní panovník.

V důsledku války zaznamenává autor němec. kroniky O. Wedlich i některá opatření mladé státnosti, které rovněž velice hluboko zasáhly do národního hospodářství.

K tomu patří především nouzové kolkování bankovek, dávky z majetku, vyvlastnění pozemků a zestátnění lesů, dále projednání válečných půjček a zákon o malopronájmu (Kleinpachtergesetz).

Jelikož autoru až do roku 1927 nejsou k dispozici žádné záznamy o místních událostech, bude zde nejlepší místo ke zmínce.